

Les eleccions sindicals de 1986 a les comarques gironines

JOSEP M. DE LA HOZ

Aquest article analitza els resultats de les eleccions sindicals celebrades a Girona durant el darrer trimestre de 1986, coincidint amb les de la resta de Catalunya i del conjunt de l'Estat espanyol.

Aquests resultats són, sens dubte, un element important per avaluar la presència i força de les centrals sindicals a les comarques gironines. Tot amb tot, però, cal matisar la rellevància de les eleccions, pel fet que hi ha altres mètodes per quantificar la realitat, mesurar les forces i la representativitat dels agents socials en el camp laboral. Alguns d'aquests serien: nombre d'afiliats i cotitzants, nombre i percentatge de convenis negociats, protagonisme polític-sindical, intervenció en els conflictes, capacitat de convocatòria i mobilització, patrimoni ideològic, etc.

La suma d'aquests elements —molts d'ells difícilment quantificables i avaluables— podrien oferir, sens dubte, una pel·lícula més completa i fidedigna del pes real dels sindicats en aquests moments a Girona. L'objecte de la present anàlisi es redueix, però, a les eleccions sindicals.

Abans de començar l'anàlisi, cal recordar que les darreres eleccions sindicals s'havien dut a terme el 1982, és a dir, quatre anys abans. Va ésser la LOLS (Llei Orgànica de Llibertat Sindical) la que va eixamplar el període intermedi entre eleccions, que fins aquell any havia estat de dos anys. S'haurien de com-



Plaça de la Independència de Girona, lloc de trobades i manifestacions obreres.

Conferència de premsa de representants de la Central Sindical UGT de les comarques gironines.



PUNT-DIARI

provar els efectes de desgast i cansament que un període tan perllongat sens dubte comporta sobre els delegats elegits en la seva tasca de representació dels seus companys de treball.

No es pot deixar de banda, a més a més, com una altra característica de les darreres eleccions, el debat i mútues acusacions entre les centrals sindicals sobre un possible frau que afectaria un considerable nombre d'actes presentades com a certificacions d'eleccions en determinades empreses, que, després, s'ha pogut comprovar que no s'havien celebrat.

Resultats electorals

A Girona, s'aixecaren 872 actes d'eleccions en les corresponents

empreses, i hi participaren 41.310 treballadors; foren elegits 2.385 delegats de personal i membres de comitès d'empresa (vegeu quadre núm. 1).

La Central Sindical que va obtenir més delegats fou la UGT, amb 1.106, que representa un 46,3% del total elegit. Segueix CCII amb 784 (32,8%), CSC amb 130 (5,4%) i USO amb 44 (1,8%). La CNT només aconsegueix 5 delegats, els no afiliats 253 (10,6%), i d'altres, sense determinar, 63 (2,6%).

En el mateix quadre s'ofereixen els resultats electorals distribuïts per comarques. Tal com es pot observar, el sindicat UGT venç en sis de les set comarques, i CCOO ho fa només en el Baix Empordà, on supera UGT. La victòria d'aquesta central és especialment significativa, amb un percentatge de delegats

propis que supera el 50%, a la Garrotxa, amb un 63,1% i a la Selva amb un 53,6%. S'apropa a la meitat dels delegats elegits a l'Alt Empordà i al Ripollès (48%).

CCOO, a part d'ésser la primera central al Baix Empordà, es manté com a segona a la resta de comarques, amb percentatges que superen sempre el 25% dels delegats elegits.

De la resta de sindicats, cal ressaltar el percentatge aconseguit per la CSC al Baix Empordà, que supera el 10% dels delegats, amb un 13,3%.

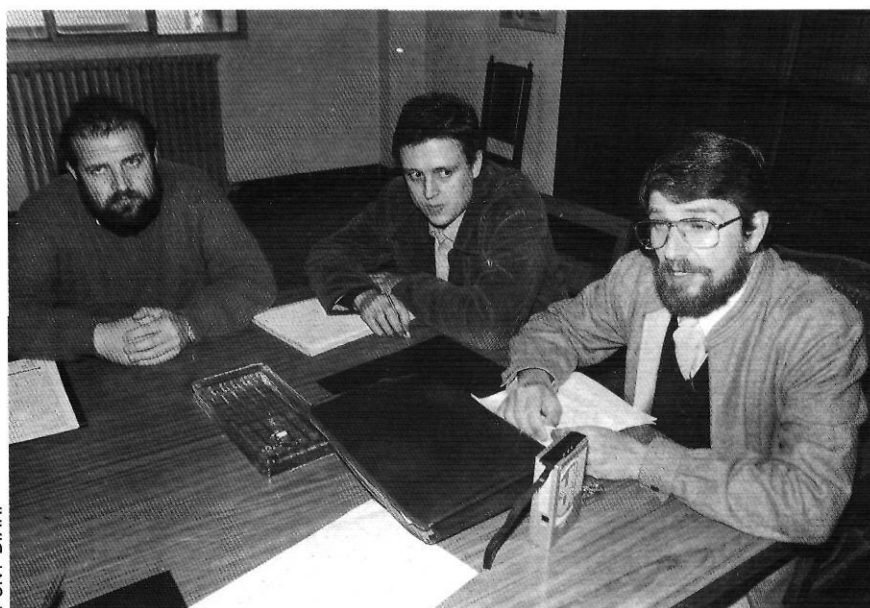
Una participació en augment

Aquestes eleccions eren les quartes que tenien lloc d'ençà la legalització de les centrals sindicals, el

QUADRE NÚM. 1. Resultats electorals a Catalunya (1986)

Àmbit territorial	Actes	Electors	Elegits	CCOO	UGT	USO	CSC	CNT	N.A.	Altres
Alt Empordà	100	2.730	185	71 38,3%	90 48,6%	9 4,8%	1 0,5%	-- --	12 6,4%	2 1%
Baix Empordà	128	3.868	255	115 45%	81 31,7%	-- --	34 13,3%	5 1,9%	20 7,8%	-- --
Cerdanya	1	52	5	-- --	5 100%	-- --	-- --	-- --	-- --	-- --
Garrotxa	154	5.915	391	104 26,5%	247 63,1%	-- --	16 4%	-- --	19 4,8%	5 1,2%
Gironès	283	17.318	903	273 30,2%	347 38,4%	30 3,3%	62 6,8%	-- --	136 15%	55 6,0%
Ripollès	41	2.933	162	69 42,5%	78 48,1%	-- --	-- --	-- --	15 9,2%	-- --
La Selva	160	8.442	481	149 30,9%	258 53,6%	5 1%	17 3,5%	-- --	51 10,6%	1 0,2%
Girona	872	41.310	2.385	784 32,8%	1.106 46,3%	44 1,8%	130 5,4%	5 0,2%	253 10,6%	63 2,6%
Barcelona	8.260	460.782	22.506	9.811 43,5%	7.802 34,6%	675 2,9%	324 1,4%	328 1,4%	2.910 12,9%	656 2,9%
Lleida	777	24.057	1.504	437 29%	825 54,8%	49 3,2%	21 1,3%	-- --	104 6,9%	68 4,5%
Tarragona	950	44.449	2.277	776 34%	872 38,2%	232 10,1%	77 3,3%	16 0,7%	203 8,9%	101 4,4%
Catalunya	10.859	570.598	28.672	11.808 41,1%	10.695 36,9%	1.000 3,4%	552 1,9%	349 1,2%	3.470 12,1%	888 3,0%

FONT: Dades oficials, 1986.



Delegats comarcals de la Central Sindical de Comissions Obreres.

QUADRE NÚM. 2. Delegats elegibles i elegits en les eleccions sindicals a Catalunya (de 1978 a 1986)

	A elegir 1978-82	1978			1980			1982			A elegir 1986	1986		
		Elegits	%	Grau Abstenció	Elegits	%	Grau Abstenció	Elegits	%	Grau Abstenció		Elegits	%	Grau Abstenció
Barcelona	61.291	38.306	62,5	37,5	25.784	42,06	57,94	21.613	35,32	64,68	53.049	22.506	42,42	57,57
Girona	6.192	2.421	39,1	60,9	1.958	31,62	68,38	1.651	26,66	73,34	6.773	2.385	35,21	64,79
Lleida	3.047	1.333	43,7	56,2	1.090	35,77	64,23	1.178	38,66	61,34	2.950	1.504	50,98	49,02
Tarragona	5.177	2.888	55,8	44,2	1.635	31,58	68,42	1.676	32,37	67,63	5.119	2.277	44,48	45,52
Catalunya	75.707	44.948	59,37	40,63	31.192	41,20	58,80	26.118	34,49	65,51	67.891	28.672	42,23	57,77

FONT: Elaboració pròpia sobre dades oficials d'eleccions sindicals, i dades Seguretat Social, 1980 i 1986.

1977. El nombre de delegats elegits el 1986 (2.385) és gairebé el mateix dels que s'elegiren el 1978 (2.421), que va ésser l'any en què s'aconseguí el màxim grau de participació per part dels treballadors (vegeu quadre núm. 2), sens dubte com a fruit de l'entusiasme i de la seva moral de victòria sobre les estructures sindicals verticals del franquisme.

En canvi, els comicis celebrats el 1980 i 1982 representaren una notable i progressiva davallada de la participació dels treballadors i del nombre de delegats elegits (1.958 i 1.651, respectivament).

Tot amb tot, no cal oblidar l'alt grau d'abstencionisme que es constata, si es té en compte el nombre d'empreses on es poden fer eleccions sindicals (les que ocupen 6 o més assalariats). Si hom pren les dades de la Seguretat Social, quant a empreses d'aquest nombre de treballadors a la província de Girona (vegeu quadre núm. 2), es comprova que es podien haver elegit 6.773 delegats.

QUADRE NÚM. 3. Participació electoral segons dimensió d'empreses (1986)

	Empreses De 6 a 50 treballadors			Empreses De + de 50 treballadors		
	Delegats elegibles	Delegats elegits	%	Delegats elegibles	Delegats elegits	%
Barcelona	29.891	8.593	28,75	23.158	13.913	60,10
Girona	4.150	904	21,78	2.623	1.481	56,46
Lleida	1.926	856	44,44	1.024	648	63,28
Tarragona	2.875	1.011	35,16	2.244	1.266	56,42
Catalunya	38.842	11.364	29,25	29.049	17.308	59,58

FONT: Elaboració pròpia segons dades oficials (1986) i dades Seguretat Social (1986).

Així doncs, l'abstencionisme —entenent com a tal les empreses on es podien haver realitzat eleccions, i no s'ha fet— supera en tot cas el 60%, per sobre del constatat el 1978 i per sota de les altres dues confrontacions electorals.

El grau d'abstencionisme és molt divers, tal com reflecteix el quadre núm. 3, segons la dimensió de les empreses. Mentre en els centres de

treball de més de 50 treballadors s'han fet eleccions en el 56,5% de les empreses on es podien fer, el percentatge en els centres de treball de menys de 50 assalariats només s'han celebrat en el 21,8% de les empreses. En aquestes en efecte és on hi ha menys estabilitat, els treballadors són més reactes a presentar-se com a delegats, es donen unes relacions industrials

QUADRE NÚM. 4. Abstencions a Girona per comarques (1986)

Comarca	Delegats elegibles	Delegats elegits	% Abstenció
Alt Empordà	828	185	77,6
Baix Empordà	1.004	255	74,61
Cerdanya	46	5	89,1
Garrotxa	813	391	52
Gironès	2.420	903	62,7
Ripollès	376	162	57
La Selva	1.110	481	56,6

FONT: Elaboració pròpia a partir de les dades de la Seguretat Social, 1980, 1986.

QUADRE NÚM. 5. Delegats elegits per sindicats a les eleccions sindicals a Girona (1978-1986)

	1978				1980				1982				1986			
	Total	CCOO	UGT	USO	Total	CCOO	UGT	USO	Total	CCOO	UGT	USO	Total	CCOO	UGT	USO
Girona	2.421 39,1%	944 39%	717 30%	70 3%	1.958 31,6%	626 26%	955 39%	80 3%	1.651 26,7%	460 28%	793 48%	61 3%	2.385 38,52%	784 32,8%	1.106 46,3%	44 1,8%

FONT: Dades oficials (1978-1980-1982-1986)



Treballadors en vaga en el pati de la factoria Torras Hostench, de Sarrià de Ter.

més parterneristes i els sindicats hi arriben amb dificultats...

L'abstencionisme per comarques es reflecteix en el quadre núm. 4, en què es compara els delegats en relació als que es podien haver elegit.

Com es comprova en el quadre nº 4, deixant de banda la Cerdanya, amb molt pocs delegats, destaca l'abstenció de les dues comarques empordaneses que ultrapassa el 70%, potser per la indústria turística, composta per nombroses empreses d'hosteleria, on és especialment difícil celebrar eleccions per la mobilitat i fluctuació del sector.

La UGT, primera central d'ençà el 1980

UGT s'ha reafirmat com el primer sindicat a Girona, quant a delegats elegits. Aquest primer lloc ja l'havia aconseguit en les eleccions de 1980 (vegeu quadre núm. 5) i confirmat en les de 1982. D'aquesta manera havia desplaçat CCOO, que havia vençut en les primeres eleccions sindicals democràtiques de 1978.

En nombres absoluts els 1.106 delegats representen la cota més elevada aconseguida en les quatre eleccions celebrades. Només el 1980 el nombre de delegats s'apropa al miler; en canvi, en les dues restants es manté per sota dels 800. Percentualment, la progressió també és evident, per tal com del 30% de 1978 s'arriba al 48% de 1982, i a l'actual 46,3%.



Façana de l'edifici sindical del règim anterior a la Gran Via de Girona, esdevingut seu d'organitzacions democràtiques.

Pel que fa, en canvi, a CCOO, el 1978 és l'any en què aconsegueix més delegats (944) i més alt percentatge (39%). Les dues següents confrontacions representen una forta davallada, 626 delegats (26%) i 460 (28%), respectivament, i les darreres suposen una certa recuperació, 784 delegats (32,8%).

La presència d'USO es manté en les primeres confrontacions en un 3%, i en la darrera encara davalla una mica més (1,8%). La mitjana de delegats està al voltant dels 60.

Cal remarcar els resultats aconseguits per la Confederació Sindical de Catalunya (CSC), que ha

superat el 5% amb 130 delegats. En les anteriors eleccions només s'havia presentat un dels integrants que ha format l'esmentada confederació —la CSTC—, i aconsegui, l'any 1982, 51 delegats.

L'evolució dels sindicats a les diferents comarques, deixant de banda els resultats de 1978 que només es van donar a nivell "provincial", posa de manifest el predomini d'UGT en les set comarques, el 1980, i a totes, excepte a l'Alt Empordà, el 1982, i, tal com s'ha apuntat abans, al Baix Empordà en les de 1986, on els resultats afavoreixen CCOO.

Distribució dels delegats per sectors d'activitat

Si es distribueixen els delegats elegits segons els sectors d'activitat on se situen les empreses en què treballen (vegeu quadre núm. 6), es constata la victòria d'UGT en sis d'ells (Química, Mecànica de precisió, Indústries manufactureres, Comerç-Restaurants-Tallers de reparació, Transports, i Altres Serveis) i de CCOO en els tres restants (Energia, Construcció, Finances-Assegurances-Serveis Públics).

Destaquen el percentatge favorable a UGT al sector del Comerç-

QUADRE NÚM. 6. Resultats electorals per branques d'activitat a Girona (1986)

Branques d'activitat	Actes	Electors	Elegits	CCOO	UGT	USO	CSC	CNT	N.A.	Altres
Agricultura, Ramaderia i Pesca	--	--	--	-- --	-- --	--	--	--	--	--
Energia i Aigua	16	876	59	22 37,2%	15 25,4%	3	13	--	4	2
Química	48	1.355	87	36 41,3%	39 44,8%	1	1	--	10	--
Mecànica de precisió	123	4.940	296	95 32%	149 50,3%	2	18	--	31	1
Indústries manufactureres	308	18.792	1.029	302 29,3%	495 48,1%	4	66	--	150	12
Construcció	74	1.808	123	77 62,6%	36 29,2%	4	1	--	5	--
Comerç, restaurants, tallers reparació	143	3.839	271	62 22,8%	194 71,5%	2	3	5	4	1
Transports i comunicacions	46	2.933	130	52 40%	60 46,1%	3	1	--	5	9
Finances, assegurances i serveis públics	40	2.964	156	49 31,4%	25 16%	--	24	--	25	33
Altres serveis	74	3.803	234	89 38%	93 39,7%	25	3	--	19	5

FONT: Dades oficials.

QUADRE NÚM. 7. Delegats elegits a Girona segons la dimensió d'empresa (1986)

Dimensió d'empresa	Actes	Electors	Elegits	CCOO	UGT	USO	CSC	CNT	N.A.	Altres
De 6 a 10 treballadors	193	1.556	190	102 53,6%	77 40,5%	1	5	--	2	3
D'11 a 50 treballadors	470	11.440	714	244 34,1%	353 49,4%	18	33	--	56	10
De 51 a 100 treballadors	113	7.909	541	148 27,3%	286 52,8%	8	22	5	68	4
De 101 a 250 treballadors	78	11.742	677	207 30,5%	291 42,9%	17	45	--	84	33
De 251 a 500 treballadors	13	4.599	164	38 23,1%	70 42,7%	--	12	--	38	6
De 501 a 750 treballadors	2	1.188	34	13 38,2%	8 23,5%	--	8	--	5	--
De 751 a 1.000 treballadors	2	1.533	42	20 47,6%	15 35,7%	--	--	--	--	7
Més de 1.000 treballadors	1	1.343	23	12 52,1%	6 26%	--	5	--	--	--

FONT: Dades oficials.

Restaurants-Tallers de reparació (71,5) i a CCOO en el de la construcció (62,3), dominats d'una manera clara pel respectiu sindicat. També és evident el predomini d'UGT en els sectors de Mecànica de precisió i Indústries manufactureres amb percentatges al voltant del 50%.

Delegats elegits segons la dimensió de l'empresa

Pel que fa a la dimensió de les empreses on han estat elegits els delegats, vegeu quadre núm. 7, CCOO ha vençut en les cinc empreses més grans de Girona on s'han fet eleccions (dues més de 500 treballadors, dues més de 750, i una

de més de 1.500). Així mateix és la primera central en les empreses més petites que ocupen menys de 10 assalariats. La UGT és la que obté més delegats a la resta de grups d'empreses, a partir de les que tenen més d'11 treballadors fins a les que n'ocupen fins a 500.

Notables diferències entre els resultats a Girona i en el conjunt de Catalunya

Cal resumir breument, abans d'acabar aquest article, les diferències més notables que es constaten tot comparant els resultats electorals a Girona i a tot el conjunt de Catalunya.

En primer lloc, el sindicat que ha vençut a Catalunya ha estat CCOO, mentre que UGT ha estat la primera central a Girona.

L'abstencionisme és el més alt del constatat a la resta de províncies i al conjunt de Catalunya. Se situa en un 65%, quan la mitjana de Catalunya està en el 57%.

Per sectors d'activitat, UGT només venç en el conjunt de Catalunya en dos sectors (Comerç-Restaurants-Tallers de reparacions i Transports i comunicacions), mentre que a nivell de Girona, com ha quedat reflectit, és la primera en sis dels nous sectors en què s'han celebrat les eleccions. En canvi, CCOO és la primera en vuit sectors a tot Catalunya, i només en tres a Girona.

Quant a la dimensió de les em-



Manifestació del 1r. de Maig, Festa del Treballador, a la plaça de Catalunya, de Girona.



Manifestació del 1r. de Maig, en plena Gran Via gironina.

preses, també es constaten diferències. En el conjunt de Catalunya es palesa una línia divisòria: UGT és el primer sindicat en les empreses de menys de 50 treballadors, i CCOO venç en el conjunt dels grups d'empreses que superen aquest nombre d'assalariats. En canvi, a Girona, CCOO només domina en les de menys de 10 treballadors i les de més de 500; en la resta, és UGT la primera central.

En aquestes diferències, influeixen sobretot els resultats corresponents a la província de Barcelona, on el domini de CCOO és molt fort, i, per tant, decanta els resultats globals de tot Catalunya a favor d'aquesta central. En canvi, a Tarragona i Lleida, on ha vençut UGT (vegeu quadre núm. 1), els resultats són més semblants als que s'han donat a Girona en el que fa a la distribució dels delegats per sindicats.

NOTES

1. CSC (Confederació Sindical de Catalunya) són les sigles sota les quals es van presentar el Sindicat de Quadres de Catalunya (SOC) i la Confederació Sindical de Treballadors de Catalunya (CSTC), els quals havien iniciat, prèviament al període electoral, un procés de confederació —que s'ha dut a terme el primer de Maig d'enguany que implicava un pacte electoral segons el qual els delegats d'ambdós sindicats es comptabilitzarien conjuntament.

2. Aquesta entitat està realitzant una recerca més aprofundida de les eleccions sindicals a Catalunya, patrocinada per la Fundació Jaume Bofill. Sobre aquest mateix tema de les eleccions sindicals a Catalunya i a l'Estat espanyol, vegeu J. Estivill, P. Jodar, A. Martín, *Elecciones sindicales. Balance comparativo, 1978-1980*. Crónica de Información Laboral, núm. 3, Barcelona, 1982; J.M. de la Hoz, *Elecciones sindicales, 1982*. Crónica de Información Laboral, núm. 13-14, Barcelona, 1983; J. Estivill, J.M. de la Hoz, *Las elecciones sindicales a Catalunya*, Barcelona, 1984, recerca amb la qual hom va guanyar el premi Salvador Seguí de l'any 1984.